

Informatieblad

Wet openbaarheid van bestuur (Wob): transparantie van het gemeentebestuur

Waarom dit onderzoek?

De rekenkamercommissie van Haarlemmermeer (RKC) heeft meegedaan aan een onderzoek van de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers & Rekenkamercommissies. In dat onderzoek is samen met 83 rekenkamers van gemeenten, provincies en waterschappen de uitvoering van de Wob onderzocht.

De RKC vindt openbaarheid een centraal uitgangspunt van de democratie. Het is een belangrijke taak van de raad om te controleren of er voldoende sprake is van openbaarheid en daarvoor kaders te stellen. Dit onderzoek naar de Wob in Haarlemmermeer levert aandachtspunten op voor de invoering van de Wet Open Overheid (Woo) per 1 mei 2022. Deze wet vervangt de Wob.

Wat is de Wob?

De Wet openbaarheid van bestuur (1979) ziet toe op openbaarheid van bestuurlijke informatie voor een goede en democratische bestuursvoering en regelt:

- Actieve openbaarmaking: de gemeente verstrekt uit eigen beweging informatie.
- Passieve openbaarheid: de gemeente krijgt het verzoek om informatie te verstrekken (bijvoorbeeld van burgers, journalisten en wetenschappers).

Wat is de Woo?

De Wet open overheid:

- Bevat een algemene zorgplicht om documenten in goede, geordende en toegankelijke staat te houden.
- Bepaalt dat er in de begroting en in de jaarlijkse verantwoording van elke gemeente een openbaarheidsparagraaf moet worden opgenomen.
- Schrijft voor dat de gemeente maatregelen moet treffen voor het duurzaam toegankelijk maken van digitale documenten.

Welke documenten moet de gemeente voor de Woo openbaar maken?

<i>Wet- en regelgeving</i>	<i>Jaarplannen en -verslagen</i>
<i>Organisatiegegevens</i>	<i>Wob/Woo-verzoeken</i>
<i>Raadsstukken</i>	<i>Onderzoeken</i>
<i>Bestuursstukken</i>	<i>Beschikkingen</i>
<i>Stukken van adviescolleges</i>	<i>Klachten</i>
<i>Convenanten</i>	

Hoe is actieve openbaarmaking geregeld?

Haarlemmermeer hoort bij de slechts 4% van de gemeenten die door de raad [vastgesteld beleid](#) heeft voor actieve openbaarmaking. Bij de jaarlijkse behandeling van de jaarstukken doet de burgemeester een voorstel tot opheffing van de geheimhouding op raadsstukken.

Hoe is passieve openbaarmaking geregeld?

21% van de deelnemende gemeenten heeft de bevoegdheid tot afhandeling van Wob-verzoeken vastgelegd in mandaat- of delegatiebesluiten. De gemeente Haarlemmermeer is daar één van. De mandaatbesluiten zijn openbaar gemaakt via [overheid.nl](#).

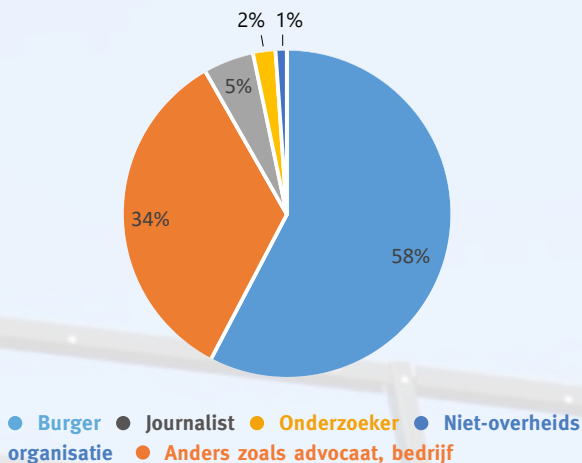
Haarlemmermeer heeft geen Wob-coördinator. De afhandeling van verzoeken gebeurt bij de afdelingen waar de informatie zich bevindt. Het team Juridische Zaken geeft desgewenst advies. De beschikbare capaciteit voor het afhandelen van Wob-verzoeken is volgens de gemeente matig. Dat is overeenkomstig het oordeel van 40% van de onderzochte gemeenten.

Om hoeveel Wob-verzoeken gaat het?

In de periode 2018-2020 werden in Haarlemmermeer gemiddeld 61 Wob-verzoeken per jaar ingediend. 58% van de Wob-verzoeken zijn van burgers (105 van de 182 in de periode 2018-2020). De meeste verzoeken gaan over het fysieke domein.

¹ Raadsvoorstel 2012.0014393

Wie zijn de indieners van Wob-verzoeken (2018-2020)

Wat is er bekend over de dienstverlening bij Wob-verzoeken?

Het uitgangspunt van de gemeente bij Wob-verzoeken is 'ja, tenzij'. Wob-verzoeken kunnen formeel alleen per brief ingediend worden. Dit is in het verleden ingesteld om misbruik te voorkomen. In de praktijk behandelt Haarlemmermeer ook verzoeken die per mail zijn ingediend. De gemeente neemt vaak contact op met verzoekers om meer duidelijkheid te krijgen welke informatie de verzoeker precies nodig heeft. De meeste verzoeken handelt de gemeente binnen de wettelijke termijn van vier weken af. De schriftelijke motivatie op afgewezen verzoeken is vaak kort.

Hoe legt het college verantwoording af over Wob-verzoeken?

Er zijn geen afspraken over informatievoorziening aan de raad over de afhandeling van Wob-verzoeken. Ook zijn er geen jaarverslagen die registraties van Wob-verzoeken bevatten.

De volgende informatie is belangrijk voor een goede uitvoering van de Woo, maar registreert de gemeente niet:

- Het aantal ingewilligde, afgewezen en gedeeltelijk afgewezen Wob-verzoeken.
- Waar de Wob-verzoeken over gaan, bijvoorbeeld of het milieu-informatie betreft.
- Het aantal ingediende bezwaren tegen Wob-besluiten.

Ook publiceert de gemeente geen Wob-besluiten op de gemeentelijke website.

Hoe is de toegankelijkheid voor verzoekers?

De gemeentelijke website bevat een pagina met algemene informatie over het opvragen van bestuurlijke

informatie. Daar staat bijvoorbeeld wat de termijn is waarbinnen de verzoeker een antwoord kan verwachten. De volledigheid van informatie over indienen en afhandelen van Wob-verzoeken op de website is matig. Een paar voorbeelden van informatie die niet of nauwelijks aanwezig is:

- Over het Wob-beleid van de gemeente Haarlemmermeer.
- Over het 'ja, tenzij'-principe bij de afhandeling van verzoeken.
- Over hulp bij het verduidelijken van een verzoek.
- Over de gewenste vorm van informatie.

Het taalgebruik, de begrijpelijkheid en leesbaarheid van informatie op de website en in besluiten en brieven is goed tot zeer goed.

Wat gaat goed bij de uitvoering van de Wob?

Haarlemmermeer is een van de weinige gemeenten die beleid heeft voor actieve openbaarmaking van geheime raadsstukken. De afhandeling van Wob-verzoeken verloopt goed: Indienen van een verzoek kan op verschillende manieren en Haarlemmermeer hanteert een persoonlijke benadering bij de afhandeling. Verzoekers krijgen meestal binnen de wettelijke termijn de gewenste informatie. De leesbaarheid van informatie op de website en van brieven aan verzoekers is goed.

Wat kan beter?

De volledigheid van openbare informatie verdient met het oog op de komst van de Woo aandacht. Het gaat zowel om informatie verstrekken over het beleid zelf als de uitvoering daarvan. Daarnaast dient het college in een openbaarheidsparagraaf verantwoording af te leggen over de uitvoering van de Wob/Woo. Ten slotte mag de eventuele afwijzing van Wob-verzoeken in brieven uitgebreider toegelicht.

Welke suggesties heeft de RKC voor een goede uitvoering van de Woo?

- Verbeter de volledigheid van openbare overheidsinformatie door de nog ontbrekende informatie aan te vullen en openbaar te maken, bijvoorbeeld op de gemeentelijke website. Gebruik de categorieën uit het Woo-kader als checklist.
- Leg verantwoording af over de uitvoering van de Wob/Woo door het registreren van verzoeken en een openbaarheidsparagraaf op te nemen in de begroting en de jaarstukken.